

عنوان مقاله:

مروری بر پژوهش‌های حوزه مدیریت پروژه های ساختمانی با تأکید بر توسعه پایدار

نام و نام خانوادگی نویسندگان

سیدرضا مؤیدی^{1*}، مصطفی قاضی مرادی²، جواد مجروحي سردرود³

1- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی و مدیریت ساخت دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، ایران

2و3- استادیار گروه مهندسی عمران دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، ایران

*1seyedrezamoayedi@gmail.com

2mos.ghazimoradi@iauctb.ac.ir

3j.majrouhi@gmail.com

کلمات کلیدی: توسعه پایدار، شاخصهای پایداری، مدیریت پروژه، ساخت و ساز

مقدمه

دارای هدف
مشترکی است؛ اما
از راه‌های
گوناگون به آن می
توان دست یافت

رویکردی متوازن
و یکپارچه دارد

در کوتاه مدت
قابل دستیابی
نیست

مبثنی بر
تعادل و
عدالت است

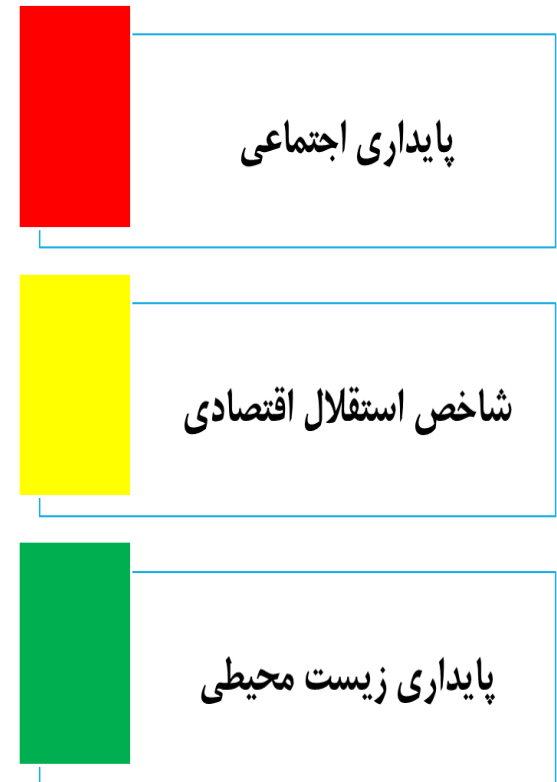
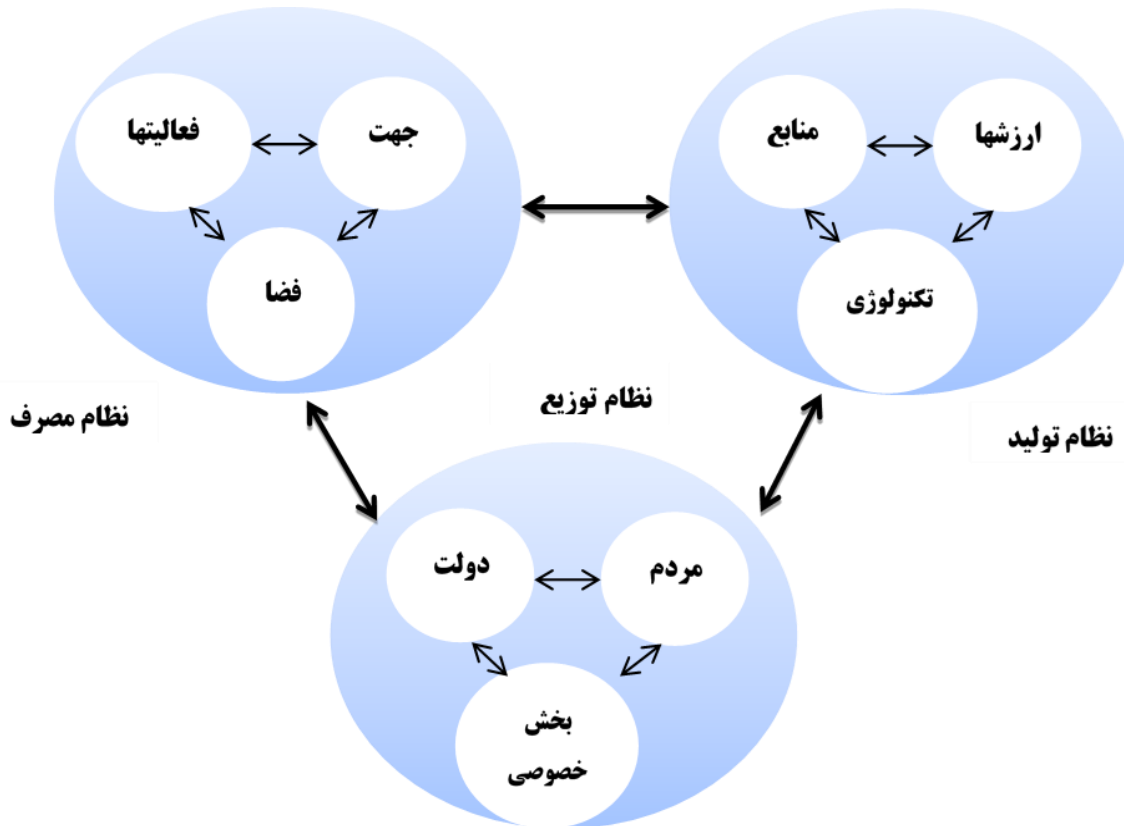
توسعه پایدار در حقیقت ایجاد تعادل میان توسعه و محیط زیست است. موضوع اصلی توسعه پایدار این است که چگونه می‌توان بدون آسیب بر طبیعت، انسان، بدون نابرابری‌های ناعادلانه و برای همه نسل‌های بشری به توسعه‌ای مستمر دست یافت. براساس تعاریف فوق، ویژگی‌های ذیل را می‌توان برای توسعه پایدار برشمرد:

3

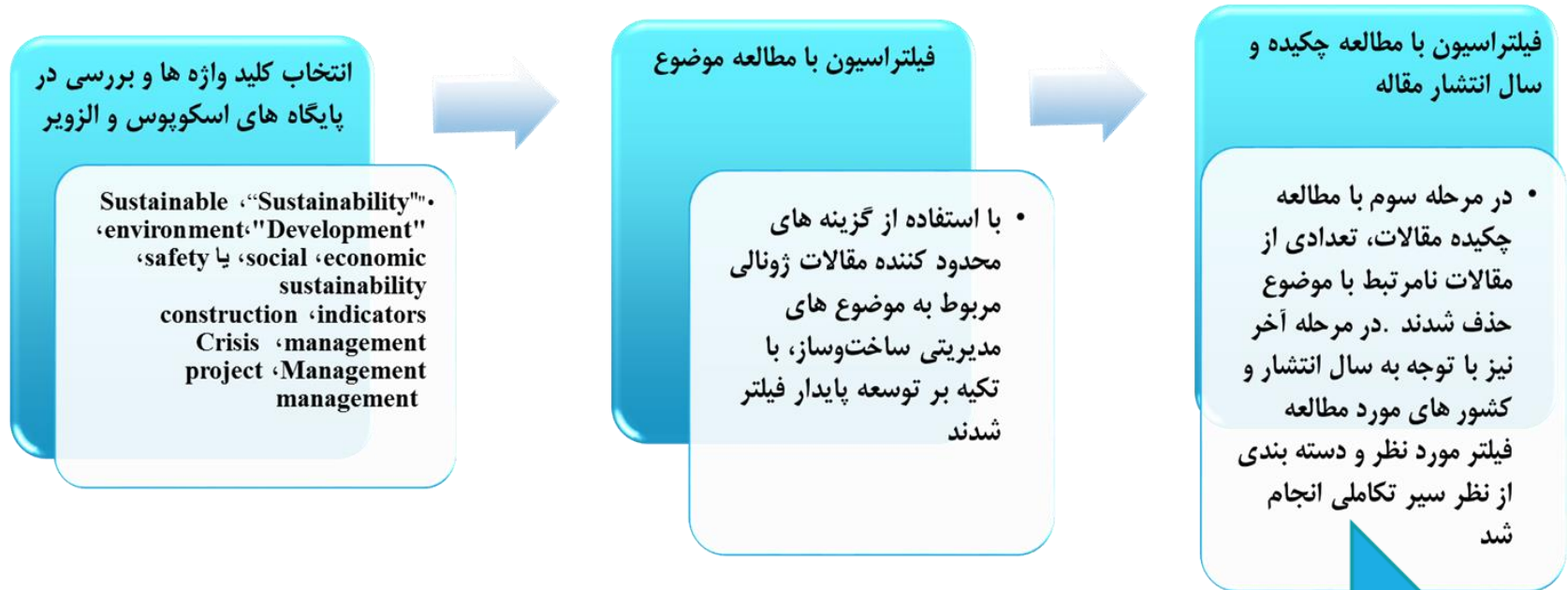
عناصر و روابط لازم برای توسعه پایدار

ابعاد توسعه پایدار

روش شناسی تحقیق (مرور پیشینه پژوهش)

در مورد مقالات فارسی نیز از جهت بررسی اولیه از کلمات توسعه پایدار، شاخصهای پایداری، مدیریت پروژه، ساخت و ساز، شاخص اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی از پایگاه های سیویلیکا، ایرانداک، سید، گنج جمع آوری شده و پس از مطالعه چکیده مقالات با موضوع های نامرتبط حذف و به ترتیب سال انتشار مورد بررسی قرار گرفتند

پیشینه پژوهش های داخلی حوزه مدیریت پروژه های ساختمانی با تأکید بر توسعه پایدار

ردیف	محقق	سال	موضوع	نتیجه
۱	ياسوری	۱۳۹۳	بررسی چالش های توسعه ی پایدار شهری در کلانشهر رشت	شناسایی و ارائه راهکارهایی جهت رفع چالشهای توسعه پایدار شهری ضروری است
۲	گلستانی	۱۳۹۳	ارزیابی چالش های توسعه شهری پایدار و راهبردهای کاربردی	دریک رویکرد عام و خاص، به ترتیب شکل گیری اندیشه پایداری، خاستگاه ها و اصول آن مورد بررسی قرار گرفته سپس طی بازشناخت مفهوم فضای شهری وعوامل مؤثر در پایداری این فضاها، توجه به سمت مطالعات پایدار در شهرسازی و اثرات آن در شکل فضای شهری جلب می شود
۳	حاج اسفندیاری	۱۳۹۴	بررسی توسعه پایدار در اجرای پروژه های عمرانی راهکارها و چالشها	تمرکز بر رویکرد زیست محیطی در توسعه پایدار پروژه های عمرانی، ساخت و ساز سبز به عنوان اصلی ترین بخش توسعه پایدار
۴	گودرزی	۱۳۹۴	تحلیلی بر چالش های پیش روی طرح های توسعه پایدار	ارتقا توسعه پایدار شهری با مدیریت چندوجهی و جامع نگر طرحهای توسعه پایدار
۵	نسترنی	۱۳۹۶	بررسی چالش های مدیریتی جهت حل معضلات شهر با در نظرگرفتن شاخص های توسعه پایدار در شهرهای امروزی	مدیریت شهری خوب لازمه ی تحقق توسعه پایدار شهری، در شهرهای امروزی
۶	عادل زاده	۱۳۹۷	بررسی چالش های پایداری شهری در کشورهای در حال توسعه	بیان راهکارهایی برای رفع چالشهای پایدار شهری
۷	مهدي زاده	۱۳۹۸	بررسی رابطه بین شهر هوشمند و توسعه پایدار و چالش های دستیابی به شهر هوشمند پایدار	وجود رابطه دو طرفه بین شهر هوشمند و پایدار و بیان چالشهای پیاده سازی شهرهای هوشمند در ایران و جهان
۸	خداامرادپور	۱۳۹۸	بررسی مولفه های توسعه پایدار روستایی	ایجاد دهیاری ها، توسعه صنعت گردشگری روستایی، بهبود قوانین مربوط به زمین، احداث واحدهای بیوگازی، اجرای طرح هادی و به کارگیری سیستم مدیریتی مبتنی بر ویژگی های خاص روستا، می تواند تسهیل گر تحقق توسعه پایدار در روستا باشد

پیشینه پژوهش‌های خارجی حوزه مدیریت پروژه‌های ساختمانی با تأکید بر توسعه پایدار

ردیف	محقق	سال	موضوع	نتیجه
۱	Molenaar و Songer	۱۹۹۷	بررسی ویژگی‌های پروژه‌های طراحی موفق بخش عمومی	معیارهای موفقیت بخش عمومی عبارتند از: مقرون به صرفه بودن ، مطابق با انتظارات کاربر و ماندن در برنامه
۲	Azapagic	۲۰۰۴	توسعه چارچوبی برای تعیین شاخص‌های پایداری به عنوان ابزاری برای توسعه پایدار و بهبود عملکرد صنایع معدنی و ساختمانی	این چارچوب قادر است تصمیم‌گیرنده را به سمت برنامه‌های بازآفرینی شهری سوق دهد که در واقع ، از نظر مالی و اجتماعی- زیست محیطی به حداکثر رساندن منافع نهایی می‌رسند.
۳	Francis	۲۰۰۹	بررسی و هستی‌شناسی اجتماعی برای ارزیابی پایداری پروژه‌های ساخت‌وساز و توسعه آن‌ها	بعد اجتماعی پایداری را به عنوان معیاری برای ارزیابی قابلیت اجرای پروژه‌ها در بخش ساخت‌وساز می‌توان با الزامات زیست‌محیطی و اقتصادی پروژه‌ها ترکیب کرد تا دیدگاه جامع‌تر از مسائل پایداری به دست آید
۴	Gonzalo	۲۰۱۰	شناسایی شاخص‌های پایداری در مدیریت پروژه ساخت‌وساز - کاربرد در پروژه‌های زیربنایی در اسپانیا	شناسایی، طبقه‌بندی و اولویت‌بندی شاخص‌های پایداری براساس استانداردهای مدیریت ریسک اولین گام برای توسعه یک مجموعه شاخص برای پروژه‌های مهندسی عمران هست
۵	Wallbuam	۲۰۱۲	بررسی ابزار ارزیابی پایداری مبتنی بر شاخص برای فن‌آوری‌های ساخت‌وساز مسکن مقرون به صرفه	ترکیبی از فن‌آوری‌ها می‌تواند یک راه‌حل بهینه برای مشکل مسکن مقرون به صرفه فراهم کند. عملکرد زیست‌محیطی، اجتماعی - اقتصادی و راه‌حل‌های صنعتی بیشتر باید بهبود یابد ؛ در حالی که حضور رقابتی خود را در بازار حفظ می‌کنند
۶	Xiaoling	۲۰۱۵	بررسی پروژه‌های زیربنایی پایدار در ایجاد تعادل بین توسعه شهری و روستایی در جهت هدف کارایی و عدالت	ارائه مدلی برای تعیین کمیت تأثیر پروژه‌های زیربنایی منفرد بر تعادل شهری و روستایی (e-UR) با تمرکز بر دو ویژگی ، یعنی کارایی و برابری

خلاهای تحقیقاتی

شناسایی چالشها و خلاهای تحقیقاتی

بر اساس نتایج حاصل از پژوهشهای صورت گرفته و ارائه آن به خبرگان امر و انجام مصاحبه های رو در رو ، اقدام به شناسایی و جمع بندی چالشها و خلاهای تحقیقاتی در حوزه توسعه پایدار و مدیریت پروژه های ساختمانی گردید که برخی از این چالشها و خلاها با توجه به مطالعات صورت گرفته به ترتیب زیر است :

چالشها

* عدم وجود سیستم یکپارچه مدیریت پروژه های ساختمانی هوشمند با تکیه بر شاخصهای توسعه پایدار در ایران

* عدم همکاری کافی خبرگان و متخصصین اجرای پروژه های ساختمانی در بررسی شناسایی و اولویت بندی شاخصهای توسعه پایدار در صنعت ساخت و ساز در ایران

عدم بررسی تخصصی نحوه شناساندن موضوع شاخصهای توسعه پایدار به مدیران و سرپرستان کارگاههای ساختمانی	عدم مطالعه کافی ادغام شاخصهای توسعه پایدار در حوزه مدیریت ساخت بویژه در سطح کلان در ایران	عدم بررسی شاخص های مهم اجتماعی و زیست محیطی در مدیریت پروژه های ساختمانی بویژه در ایران	عدم بررسی شناسایی و اولویت بندی کلیه عوامل توسعه پایدار در مدیریت پروژه های ساختمانی در کشور
--	---	---	--

□ نتیجه گیری

با توجه به بررسی مطالعات انجام شده می توان نتیجه گرفت یک رویکرد جامع و طبقه بندی شده شناسایی و اولویت بندی شاخص‌هایی که به مدیریت پایدار پروژه های ساختمانی کمک کنند ، وجود ندارد. برای رفع چنین مشکلی پیشنهاد میشود با بررسی تحقیقات موجود در زمینه شاخصهای توسعه پایدار در مدیریت پروژه های ساختمانی کلیه شاخصهای مهم شناسایی و اولویت بندی گردند.

این مقاله به دو قسمت کلی شامل پژوهش های نویسندگان ایرانی و مقالات معتبر خارجی تقسیم شده است. طی فرآیند جستجو 50 مقاله خارجی طی سالهای 1997 تا 2021 و 26 مقاله داخلی طی سال های 1393 تا 1399 مورد بررسی قرار گرفت و پس از غربالگری مقالات، تعداد 13 پژوهش داخلی و 17 مطالعه خارجی در این مقاله مطرح گردیده و در مجموع این مطالعات 82 شاخص پایداری مربوط به شیوه های مدیریت پروژه های ساختمانی معرفی شده است .

ارائه این شاخصها به مهندسين و متخصصين اين امکان را فراهم می کند تا بسته به تمرکز پایداری که می خواهند در پروژه های خود ارائه دهند، ترکیبی از شاخص ها را به درستی انتخاب کنند.